

při zodpovězení otázek nebyl učinil zmínky o třetím zájemníku a kdyby též neprohlásil, že pojištění slouží prozatím ku krytí. Odvolací soud sdílí však přesvědčení prvního soudu, že E. již při dojednání pojišťovací smlouvy měl úmysl spáchat sebevraždu.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dovolatel spatřuje nesprávné posouzení právní především v tom, že odvolací soud zjištěný sebevražedný úmysl E-ův již při uzavírání pojišťovací smlouvy považoval za »nebezpečenskou okolnost« podle Šu 3 zákona ze dne 23. prosince 1917, čís. 501 ř. zák., jejíž zamlčení samo o sobě přivoditi musí účinky, v řečeném předpisu zákona uvedené. Nebezpečenskou okolností je skutkový vztah, jenž má povahu ať pozitivní, ať negativní podmínky ve příčině dostavení se pojistné příhody a jehož znalost může pojistiteli býti praemisi k úsudku o pravděpodobnosti dostavení se toho. Podle výše pravděpodobnosti, jaká vyplývá z konkrétní úvahy pro dostavení se příhody, hodnotí pak pojistitel své nebezpečení, stanoví jeho míru a risiko (maximum možné škody). Přihlédne-li se k ustanovení Šu 138 cit. zák., podle kterého při pojištění na případ smrti jest pojistitel prost závazku, když příhodník (t. zv. »pojištěný život«) skončí sebevraždou, a dále k II. odstavci tohoto předpisu, podle kterého sebevražda nemá tohoto sprostředkujícího účinku, trvala-li smlouva v době, kdy došlo k sebevraždě, v platnosti nejméně již po pět let, kteréžto ustanovení je však v souvislosti jediné s tak zvanou n e n a ř í k a t e l n o s t í pojistky, dlužno považovati, jak to odvolací soud učinil, plným právem, že už při uzavírání pojišťovací smlouvy se škrtem dvouleté doby karenční ustálený úmysl sebevražedný pojistníka, jenž se pojistil za změněných a podle jeho zjištěného stavu příjmového nepostižitelných pro něho podmínek, jen aby ze své sebevraždy, byť i podle jeho posledního pořízení ze zdánlivě šlechetného úmyslu, pro třetí osoby na úkor žalované pojišťovny vytěžil pojištěnou sumu, jest »nebezpečenskou okolností« takového významu skutkového i právního, že její úmyslné a podle zjištěných okolností i l s t i v é zamlčení musilo přivoditi následky, v Šu 6 pojišťovací smlouvy uvedené. Platí zajisté pro pojišťovací smlouvu stupňovaná věrnost jako stěžejní zásada smlouvců, tuto smlouvu uzavírajících, a bylo by hrubým omylem právním, kdyby pouhý škrt karenční klausule měl vydati pojistitele na pospas smluvně nevěrnému pojistníku, aby on škrtem karenční klausule s pojistitelovy strany mu věnovanou z v ý š e n o u d ů v ě r u s m l o v n í směl porušiti svou smluvní nevěrností, právem jako lstivost kvalifikovanou.

Čís. 3435.

Valutový spor jest přerušiti i tehdy, bydlela-li jedna strana v rozhodný den (26. února 1919) v Rakousku, třeba v saisoně bydlívala a konala své povolání v tuzemských lázních.

(Rozh. ze dne 29. ledna 1924, R I 1020/23.)

Řízení o žalobě chebské filiálky banky E. proti Dru Pavlu P-ovi, ženskému lékaři ve Vídni a jeho manželce o 49.542 Kč s o u d p r v é s t o l i c e k návrhu žalovaných přerušil, r e k u r s n í s o u d návrh žalovaných zamítl. N e j v y š š í s o u d obnovil usnesení prvního soudu.

D ů v o d y:

Podle zjištění procesního soudu byli žalovaní již z doby předválečné se žalující bankou, filiálkou v Chebu, v bankovním obchodním spojení na běžný účet, ze kterého uplatňuje žalobkyně proti žalovaným saldo ke dni 21. září 1921 49.542 Kč s přísl. Podle dalšího zjištění procesního soudu vznikla hlavní pohledávka již před rozlukou měny. Dále vysvítá z běžného účtu, žalobkyni předloženého, že pohledávka ta činila v únoru 1919 přes 39.000 K. Zbytek přirostl na úrocích, provisích, poplatcích, daních, nákladech a pod. z téhož obchodního spojení. Procesní soud zjistil dále, že žalující bankovní filiálka měla dne 26. února 1919 své sídlo v Chebu, kdežto žalovaní měli v době od roku 1913 až do konce roku 1921 d v o j e b y d l i š t ě: jednak ve Vídni, jednak ve Františkových Lázních. Prvžalovaný MUDr. Pavel P., ženský lékař, měl totiž ve Vídni sanatorium, kde v zimní době lékařskou praxi provozoval a tam se svou manželkou bydlil, kdežto v letních měsících provozoval praxi jako lázeňský lékař ve Františkových Lázních, kde měl vlastní dům a kde rovněž se svou manželkou za léta bydlil. Konečně zjistil procesní soud, že žalovaní dne 26. února 1919 bydlili ve Vídni a že mezi stranami jest sporno, v jaké měně zažalovanou pohledávku jest platiti, kdežto žalobkyně žádá zaplacení v Kč, tvrdí žalovaní, že ona pohledávka, kterou proti nim žalobkyně má, může býti žádána jen ve starých korunách. Proto učinili žalovaní již v žalobní odpovědi návrh na přerušení sporu ve smyslu nařízení vlády republiky Československé ze dne 21. dubna 1921, čís. 173 sb. z. a n., kterémuž návrhu procesní soud vyhověl, ježž však rekursní soud zamítl. Dovolací rekurs žalovaných jest odůvodněn, neboť jsou tu všechny předpoklady pro přerušení sporu ve smyslu onoho nařízení, jakož i ve smyslu dalších nařízení vlády republiky Československé ze dne 19. prosince 1921, čís. 472, ze dne 22. prosince 1922, čís. 377 a ze dne 13. prosince 1923, čís. 236 sb. z. a n. Že spornou jest měna a že žalobní pohledávka z největší části vznikla již před 26. únorem 1919, o tom mezi stranami není sporu. Pokud žalobkyně uplatňuje další přírůstek na úrocích, útratách, provisích atd. za dobu po 26. únoru 1919, spadá i tato částka pod předpis §u 1 poslední odstavce vl. nař. čís. 173/1921, ježto vyplynula z právního jednání, uzavřeného mezi stranami již z doby před 26. únorem 1919. Rekursní soud změnil usnesení procesního soudu proto, že žalovaní měli dne 26. února 1919 bydliště nejen ve Vídni, nýbrž i ve Františkových Lázních, že měli tedy řádné bydliště také v republice Československé, kde bylo též sídlo žalobkyně, že dluh žalovaných částečně vznikl také z Františkových Lázní, a že jest nerozhodným, kde se žalovaní dne 26. února 1919 právě zdržovali. Tomuto názoru nelze přisvědčiti. Nařízení čís. 173/1921 a další nařízení platnost jeho prodlužující, ukládají

soudům přerušení sporů a odklad exekucí, při čemž účelem jejich bylo vyčkati rozhodnutí, jakým způsobem má býti provedeno vyrovnání pohledávek a závazků vzniklých v korunách rakousko-uherských mezi věřiteli nebo dlužníky československými a rakouskými. Nařízení ta mají býti přípravou k dalšímu postupu, upravenému zákonem ze dne 30. června 1922, čís. 207 a vládními nařízeními ze dne 7. srpna 1922 čís. 264 a 265 sb. z. a n. Všechny tyto předpisy předpokládají ovšem jako případ pravidelný, že fysická nebo právnická osoba, o kterou jde, má jen jedno řádné bydliště nebo sídlo a to tam, kde skutečně bydlí nebo sídlí, ale nevylučují i několik bydlišť a ustanovují za rozhodné ono bydliště, které měla dotyčná osoba dne 26. února 1919. Že táž osoba může míti několik bydlišť, jest přirozeno a také zákonem v Šu 65 odstavec druhý j. n. uznáno. Má-li táž osoba několik řádných bydlišť, rozhodnou jest jedině ta okolnost, ve kterém z nich dne 26. února 1919 skutečně bydlila. Že jen tento den jest rozhodným, že ve všech předpisech sem spadajících jen na tento den se klade důraz a že přesídlení věřitele nebo dlužníka po tomto dni do Rakouska nebo naopak jest lhostejné, vyplývá nejen z Šu 1 písm. c) nař. čís. 173/1921, nýbrž také z motivů, uveřejněných ve věstníku ministerstva spravedlnosti z roku 1922 strana 19, pak z nařízení čís. 265/1922, upravujícího soupis dotyčných pohledávek a závazků a to z Šu 1 odstavec (1) písm. c), z Šu 3 odst. (1) a (4), z Šu 5 čís. 1 písm. a) a čís. 2 písm. a) a z posledního odstavce Šu 5, podle něhož jest přihlásiti také pohledávky a dluhy, o kterých jest pochybno, jsou-li soupisem povinny. Ze všech těchto předpisů jest nejen zjevno, že rozhoduje jen skutečné bydliště dne 26. února 1919, nýbrž také, že jest lhostejno, kde dotyčná pohledávka jest splatna a odkud příslušné příkazy bance byly dány, tedy odkud dluh vznikl. Měli-li tudíž v tomto případě žalovaní dne 26. února 1919 ve Vídni své řádné bydliště, a v tomto řádném bydlišti skutečně bydleli, jest nerozhodno, že měli také ještě bydliště ve Františkových Lázních, kde zmíněného dne nebydleli. Protože žalobkyně dne 26. února 1919 měla své sídlo v Chebu, jsou tu všechny podmínky pro přerušení sporu a správně tedy přerušil první soud spor, jakmile podmínky ty zjistil (viz také výnos min. sprav. čís. 10 ve věstníku z roku 1921).

Čís. 3436.

Přerušení valutových sporů.

Nepodal-li žalobce do usnesení, přerušujícího valutový spor, oprávněného prostředku, nemůže před uplynutím lhůty, na niž spor byl přerušen, navrhnouti pokračování v řízení s poukazem na právní předpisy, plativší již v den usnesení, jímž byl spor přerušen.

(Rozh. ze dne 29. ledna 1924, R I 1042/23.)

Pravoplatným usnesením prvního soudu ze dne 23. února 1923 byl valutový spor přerušen až do 31. prosince 1923. V říjnu 1923 domáhal se žalobce, by bylo pokračováno v jednání v přerušném sporu. Soud